

ESIMESE ASTME KOHTU OTSUS (kolmas koda)

6. juuli 2006 *

Liidetud kohtuasjades T-391/03 ja T-70/04,

Yves Franchet ja **Daniel Byk**, Euroopa Ühenduste Komisjoni ametnikud, elukoht Luxembourg (Luksemburg), esindajad: advokaadid G. Vandersanden ja L. Levi,

hagejad,

versus

Euroopa Ühenduste Komisjon, esindajad: D. Maidani, J.-F. Pasquier ja P. Aalto, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

kostja,

mille esemeks on Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF) ja komisjoni otsuste tühistamine, millega hagejatele keelati juurdepääs Eurostati puudutava juurdlusega seonduvatele teatud dokumentidele,

* Kohtumenetluse keel: prantsuse.

EUROOPA ÜHENDUSTE ESIMESE ASTME KOHUS (kolmas koda),

koosseisus: koja esimees M. Jaeger, kohtunikud V. Tiili ja O. Czucz,

kohtusekretär: ametnik I. Natsinas,

arvestades kirjalikus menetluses ja 15. septembri 2005. aasta kohtuistungil esitatut,

on teinud järgmise

otsuse

Õiguslik raamistik

¹ EÜ artikli 255 kohaselt:

„1. Igal liidu kodanikul ja igal füüsilisel või juriidilisel isikul, kes elab või kelle registrijärgne asukoht on mõnes liikmesriigis, on õigus pääseda ligi Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni dokumentidele põhimõtete ning tingimuste alusel, mis määratletakse kooskõlas lõigetega 2 ja 3.

2. Nõukogu määrab vastavalt artiklis 251 sätestatud menetlusele kahe aasta jooksul pärast Amsterdami lepingu jõustumist kindlaks dokumentidele ligipääsu reguleerivad üldpõhimõtted ja piirangud, lähtudes avalikest ja erahuvidest.

[...]"

2 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2001. aasta määruses (EÜ) nr 1049/2001 üldsuse juurdepääsu kohta Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni dokumentidele (EÜT L 145, lk 43; ELT eriväljaanne 01/03, lk 331), on kindlaks määratud põhimõtted, tingimused ning piirangud, mis reguleerivad EÜ artiklis 255 ettenähtud juurdepääsuõigust nende institutsioonide dokumentidele. See määrus on kohaldatav alates 3. detsembrist 2001.

3 Määruse nr 1049/2001 artikli 2 lõiked 1 ja 3 sätestavad:

„1. Kõigil liidu kodanikel ning kõigil füüsilistel ja juriidilistel isikutel, kelle elukoht või registrijärgne asukoht on mõnes liikmesriigis, on õigus tutvuda institutsioonide dokumentidega, arvestades käesolevas määruses sätestatud põhimõtteid, tingimusi ja piiranguid.

[...]

3. Käesolevat määrust kohaldatakse kõigi institutsiooni käsutuses olevate dokumentide suhtes, see tähendab institutsiooni koostatud ja talle saadetud ning tema valduses olevate dokumentide suhtes kõikides Euroopa Liidu tegevusvaldkondades.”

4 Vastavalt määruse nr 1049/2001 artiklile 4, mis käsitleb erandeid eespool viidatud juurdepääsuõigusest:

„[...]

2. Institutsioonid keelavad juurdepääsu dokumentidele, mille avaldamine kahjustaks:

[...]

- kohtumenetlust ja õigusnõustamist,
- kontrollimiste, uurimise või audiitorkontrolli eesmärki,

välja arvatud juhul, kui avaldamine teenib ülekaalukaid üldisi huve.

[...]

6. Kui mõni eranditest hõlmab ainult osa dokumendist, avalikustatakse dokumendi ülejäänud osad.

[...]”

- 5 Määruse nr 1049/2001 artikli 6 lõige 1 näeb ette, et „[...]aotleja ei ole kohustatud taotlust põhjendama”.
- 6 Määruse nr 1049/2001 artikli 8 lõike 1 kohaselt:

„Kordustaotlus lahendatakse viivitamata. 15 tööpäeva jooksul alates sellise taotluse registreerimisest lubab institutsioon juurdepääsu taotletud dokumendile ja tagab selle juurdepääsu kõnealuse ajavahemiku jooksul vastavalt artiklile 10 või siis esitab kirjalikus vastuses osalise või täieliku keeldumise põhjused. Osalise või täieliku keeldumise korral teavitab institutsioon taotlejat tema käsutuses olevatest õiguskaitsevahenditest, nimelt võimalusest algatada kohtumenetlus institutsiooni vastu ja/või esitada kaebus ombudsmanile kooskõlas EÜ asutamislepingu artiklitega vastavalt 230 ja 195.”

- 7 Komisjoni 5. detsembri 2001. aasta otsusega 2001/937/EÜ, ESTÜ, Euratom, millega muudetakse komisjoni töökorda (EÜT L 345, lk 94; ELT eriväljaanne 01/03, lk 408), tunnistati kehtetuks komisjoni 8. veebruari 1994. aasta otsus 94/90/ESTÜ, EÜ, Euratom üldsuse juurdepääsu kohta komisjoni dokumentidele (EÜT L 46, lk 58), millega tagati komisjoni osas nõukogu ja komisjoni dokumentidele üldsuse juurdepääsu käsitleva toimimisyhendi (EÜT 1993, L 340, lk 41; edaspidi „toimimisyhend”), mille nõukogu ja komisjon 6. detsembril 1993. aastal heaks kiitsid, rakendamine.
- 8 Otsuse 2001/937 lisa artikkel 3 näeb ette:

„Esialgsete taotluste käsitlemine

[...]

Taotlejat teavitab taotluse vastusest kas peadirektor või asjaomase talituse juht või peasekretariaadis selleks määratud direktor või Euroopa Pettustevastases Ametis (OLAF) määratud direktor juhul, kui taotlus hõlmab OLAFi tegevust käsitlevaid dokumente, millele on osutatud komisjoni otsuse 1999/352/EÜ, ESTÜ, Euratom (millega asutatakse Euroopa Pettustevastane Amet) artikli 2 lõigetes 1 ja 2, või sellel eesmärgil ametisse määratud töötaja.

Vastuses, mis on kas või osaliselt negatiivne, teavitatakse taotlejat tema õigusest esitada 15 tööpäeva jooksul pärast vastuse saamist kordustaotlus komisjoni peasekretärile või OLAFi direktorile juhul, kui taotlus hõlmab OLAFi tegevust käsitlevaid dokumente, millele on osutatud komisjoni otsuse 1999/352/EÜ, ESTÜ, Euratom artikli 2 lõigetes 1 ja 2.”

- 9 Lisaks sellele sätestab otsuse 2001/937 lisa artikkel 4 kordustaotluste käsitlemise osas:

„Vastavalt komisjoni töökorra artiklile 14 on kordustaotlusi käsitlevate otsuste vastuvõtmise õigus antud peasekretärile. Kui kordustaotlus hõlmab siiski dokumente, mis käsitlevad otsuse 1999/352/EÜ, ESTÜ, Euratom artikli 2 lõigetes 1 ja 2 osutatud Euroopa Pettustevastase Ameti tegevusi, antakse otsuste tegemise õigus OLAFi direktorile.

Otsuse ettevalmistamisel aitab peasekretäri peadirektoraat või talitused.

Peasekretär või OLAFi direktor teeb otsuse pärast õigusteenistuselt nõusoleku saamist.

Otsusest teatatakse taotlejale kirjalikult, võimaluse korral elektroonilisel teel, ning teda teavitatakse võimalusest esitada hagi Euroopa Ühenduste Esimese Astme Kohtule või võimalusest esitada kaebus Euroopa ombudsmanile.”

- ¹⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. mai 1999. aasta määruse (EÜ) nr 1073/1999 Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF) juurdluste kohta (EÜT L 136, lk 1; ELT eriväljaanne 01/03, lk 91) artikli 8 lõike 2 kohaselt:

„Konfidentsiaalsus ja andmekaitse

[...]

2. Sisejuurdluste käigus mis tahes vormis edastatud või saadud informatsioon on ametisaladus ning seda kaitstakse Euroopa ühenduste institutsioonide suhtes kohaldatavate sätetega.

Sellist informatsiooni võib edastada ainult nendele isikutele, kelle ülesanded Euroopa ühenduste institutsioonides või liikmesriikides nõuavad neilt selle teadmist, samuti võib seda kasutada üksnes pettuste, korrupsiooni või muu ebaseadusliku tegevuse ennetamiseks.”

11 Määruse nr 1073/1999 artikkel 9 sätestab:

„Juurdluse aruanne ja juurdlusejärgsed meetmed

1. Kui [OLAF] on juurdluse lõpetanud, koostatakse direktori juhtimisel aruanne, milles teatatakse kindlakstehtud asjaolud, võimalik finantskahju ja juurdluse tulemused, kaasa arvatud [OLAFi] direktori soovitud vajalike meetmete kohta.

2. Kõnealuste aruannete koostamisel võetakse arvesse asjaomase liikmesriigi siseriiklikes õigusaktides sätestatud menetlusnorme. Sel viisil koostatud aruandeid tunnustatakse riigi inspektorite koostatud haldusaruannetega samal viisil ja samadel tingimustel ning neid on lubatud kasutada tõenditena selle liikmesriigi haldus- ja kohtumenetluses, kus nende kasutamine on vajalik. Nende kohta kehtivad samad hindamisreeglid kui riigi inspektorite koostatud haldusaruannete kohta ja nad on viimati nimetatutega võrdväärsed.

3. Välisjuurdluse kohta koostatud aruanded ja kõik asjakohased vajalikud dokumendid saadetakse kõnealuste liikmesriikide pädevatele asutustele kooskõlas välisjuurdluseeskirjadega.

4. Sisejuurdluse kohta koostatud aruanded ja kõik asjakohased vajalikud dokumendid saadetakse asjaomasele institutsioonile või asutusele. Institutsioon või asutus võtab sisejuurdluse tulemustest tingitud meetmed, eelkõige distsiplinaar- ja õiguslikud meetmed, ning teatab sellest [OLAF-i] direktorile tähtaja jooksul, mille direktor on oma aruande resolutsioonis määranud.”

12 Määruse nr 1073/1999 artikli 10 kohaselt:

„[OLAFi] edastatav teave

1. Ilma et see piiraks käesoleva määruse artiklite 8, 9 ja 11 ning määruse (Euratom, EÜ) nr 2185/96 sätete kohaldamist, võib [OLAF] igal ajal edastada asjaomaste liikmesriikide pädevatele asutustele välisjuurdluste käigus saadud informatsiooni.

2. Ilma et see piiraks käesoleva määruse artiklite 8, 9 ja 11 kohaldamist, edastab [OLAFi] direktor asjaomaste liikmesriikide õigusasutustele [OLAFi] sisejuurdluste käigus saadud informatsiooni kriminaalmenetlust nõuda võivate küsimuste kohta. Samal ajal teavitab ta asjaomast liikmesriiki, kui juurdlusnõuetest ei tulene teisiti.

3. Ilma et see piiraks käesoleva määruse artiklite 8 ja 9 kohaldamist, võib [OLAF] igal ajal edastada asjaomasele institutsioonile või asutusele sisejuurdluste käigus saadud informatsiooni.”

Vaidluse aluseks olevad asjaolud

13 Hagejad Yves Franchet ja Daniel Byk on vastavalt Eurostati (Euroopa Ühenduste Statistikaamet) endine peadirektor ja endine direktor.

- 14 Mitmed Eurostati siseauditid tõid esile eeskirjade eiramisi finantsjuhtimises. Seetõttu algatas OLAF mitu juurdlust, eelkõige seoses Eurostati poolt äriühingutega Eurocost, Eurogramme ja Datashop-Planistat sõlmitud lepingute ja neile antud abiga.
- 15 4. juulil 2002 edastas OLAF vastavalt määruse nr 1073/1999 artiklile 10 Luksemburgi õigusasutustele toimiku Eurocosti puudutava sisejuurdluse kohta, milles süüdistati Y. Franchet'd, ning samuti teise toimiku Eurogrammi puudutava välisjuurdluse kohta. 19. märtsil 2003 edastas OLAF ka Prantsuse õigusasutustele Datashop-Planistati asja käsitleva toimiku, milles süüdistati kahte hagejat.
- 16 21. mail 2003 viidi hagejad nende endi taotlusel üle teisele töökohale.
- 17 11. juunil 2003 andis komisjon sisekontrolli talitusele volituse kontrollida Eurostati sõlmitud lepinguid ja antud abi eelarve täitmise järelauditi raames. Sisekontrolli talitus koostas kolm aruannet, esimese 7. juulil, teise 24. septembril ja kolmanda (edaspidi „sisekontrolli talituse lõpparuanne“) 22. oktoobril 2003.
- 18 9. juulil 2003 otsustas komisjon algatada hagejate suhtes distsiplinaarmenetluse. Nimetatud menetlus peatati kohe, kuna OLAF polnud juurdlust veel lõpetanud. Komisjon kutsus samuti kokku multidistsiplinaarse töörühma.

19 Läbipaistvuse üldpõhimõttele ja 7. detsembril 2000 Nizzas välja kuulutatud Euroopa Liidu põhiõiguste harta (EÜT 2000, C 364, lk 1) artiklis 42 sätestatud põhiõigusele — õigusele tutvuda dokumentidega — ning määruse nr 1049/2001 ja otsuse 2001/937 sätetele tuginedes taotlesid hagejad 25. juulil 2003. aastal esitatud taotluses juurdepääsu järgmistele dokumentidele:

„— OLAFi poolt Luksemburgi õigusasutustele seoses toimikutega Eurocost ja Eurogramme saadetud kiri või kirjad koos nende lisade ja nimetatud lisade nimekirjaga;

— OLAFi poolt Prantsuse õigusasutustele seoses toimikuga Datashop-Planistat saadetud kirjad koos nende lisadega ja nimetatud lisade nimekirjaga. Eelkõige taotletakse juurdepääsu tõenäoliselt 19. märtsil 2003. aastal saadetud kirjale (nr 003441), millel [...] on märge CMS nr IO/2002/510 — Eurostat/Datashop/Planistat;

— OLAFi poolt komisjonile saadetud teatis, millele viidatakse 19. mai 2003. aasta pressiteates (IP/03/[709]);

— kõik teised OLAFi poolt komisjonile saadetud teatised.”

20 Juurdepääs keelati OLAFi 18. augusti 2003. aasta kirjaga (edaspidi „18. augusti 2003. aasta otsus”). Selle kirja kohaselt:

„[...]

Dokumentidele, millele te taotlesite juurdepääsu esimeses ja teises taotluses, laienevad erandid, mis kaitsevad kohtumenetlust ja kontrollimiste, uurimise või audiitorkontrolli eesmärki. Kirjad, millele kahes taotluses juurdepääsu soovitakse, kujutavad endast olulist osa OLAFi poolt liikmesriikide õigusasutustele siseriikliku kohtumenetluse tarvis saadetud toimikutest ja käsitlevad alles uurimisel olevaid valdkondi. Seega kaitsevad neid eelpool mainitud erandid.

Mis puudutab kolmandat taotlust, siis saatis OLAF komisjonile teatise, millele juurdepääsu taotletakse, 25. mai 1999. aasta määruse [nr] 1073/1999 artikli 10 [lõike] 3 alusel, mis võimaldab OLAFil edastada institutsioonile juurdluse käigus informatsiooni. Kuna tegemist on OLAFi poolt juurdluse käigus saadetud dokumendiga, siis kehtib selle suhtes erand, mis kaitseb kontrollimiste, uurimise või audiitorkontrolli eesmärki.

Mis puudutab neljandat taotlust, siis ei ole teie soov piisavalt täpne. Kahjuks ei olnud me võimelised välja selgitama kõnealust dokumenti või kõnealuseid dokumente. Ma oleksin teile seega tänulik, kui te esitaksite meile täiendavat teavet oma esialgse taotluse täpsustamiseks.

[...]”

²¹ 8. septembril 2003 esitasid hagejad kordustaotluse.

²² Hagejate kordustaotlus jäeti rahuldamata OLAFi 1. oktoobri 2003. aasta kirjaga (edaspidi „esimene vaidlustatud otsus”). See on sõnastatud järgmiselt:

„[...]”

Pärast teie taotluse ja teile OLAFi poolt saadetud esialgse vastuse põhjalikku läbivaatamist kinnitan käesolevaga, et OLAF ei saa käesoleval hetkel teile palutud dokumente edastada.

1. Te väidate, et esimese ja teise taotluse raames välja selgitatud dokumendid avaldati õigusvastaselt. Tegelikult ei ole neid dokumente kunagi seaduslikult avaldatud.

Te väidate, et „nimetatud asjades süüdistatakse otseselt Y. Franchet'd ja D. Byk'i ning seega on eelkõige nemad huvitatud juurdepääsust nimetatud dokumentidele”. Määrusest [nr] 1049/2001 tulenevat avalikkuse juurdepääsuõigust dokumentidele tuleb eristada asjaomase isiku õigusest toimikuga tutvuda. Esimese puhul on tegemist igale füüsilisele või juriidilisele isikule tagatud õigusega, mis laieneb kõigile institutsiooni poolt säilitatavatele dokumentidele. See õigusakt ei nõua, et taotleja tõendaks dokumentidele juurdepääsuks loa saamiseks huvi olemasolu. Juurdepääs dokumentidele tuleb anda, välja arvatud juhul, kui neile laieneb mõni määruse [artiklis] 4 loetletud eranditest. Käesolevas asjas leiab OLAF, et allpool toodud põhjustel ei saa ühtegi dokumenti, millele te juurdepääsu taotlesite, määrusest [nr] 1049/2001 tulenevalt avalikustada.

Seevastu on siseriiklikust kohtumenetlusest ja/või ühenduse distsiplinaarmenetlusest puudutatud isikul juurdepääsuõigus teda puudutavale toimikule vastavalt sellekohastele õigusnormidele.

Kuna Prantsusmaal ja Luksemburgis on käimas kohtulik uurimine, siis on toimikuga tutvumine reguleeritud neis kahes riigis kehtivate menetlusnormidega. Te võite pöörduda Prantsuse ja/või Luksemburgi pädevate ametiasutuste poole taotlemaks neilt juurdepääsuõigust neile edastatud toimikule. Sellekohase otsuse tegemine kuulub nende pädevusse ja OLAF ei esita nende otsusele vastuväiteid.

Te väidate, et on olemas ülekaalukas üldine huvi anda D. Byk'ile ja Y. Franchet'le juurdepääs esimeses ja teises taotluses osutatud dokumentidele. Me leiame siiski, et Y. Franchet ja D. Byk'i kaitseõiguste puhul on tegemist pigem erahuvide kui ülekaalukate üldiste huvidega. Nagu eespool märgitud, on neil võimalike distsiplinaar- või kohtumenetluste raames õigus õigeaegselt tutvuda kogu toimikuga.

2. Teie arvates on vale väita, et kõik OLAFi poolt juurdluse raames saadetud dokumendid kuuluvad *ipso facto* määruse [artiklis] 4 ette nähtud erandi alla, mille eesmärk on kaitsta kontrollimiste, uurimise või audiitorkontrolli eesmärki. Ometi ei ole OLAF seda väitnud.

Seevastu oleme me viidanud sellele erandile seoses spetsiifiliste dokumentidega, millele te juurdepääsu taotlesite, täpsemalt: seoses Prantsuse ja Luksemburgi ametiasutustele ning komisjonile saadetud kirjadega. Need siseriiklikele õigusasutustele saadetud kirjad sisaldavad OLAFi juurdluste tulemuste kokkuvõtet. Kui OLAF annaks juurdepääsu nimetatud kirjadele, siis kahjustaks see siseriiklikke kohtumenetlusi, kuna tegemist on kohtutoimikute oluliste osadega ja neid ei saa seetõttu edastada enne, kui siseriiklikud menetlused seda ette näevad.

Komisjonile saadetud teatis sisaldab samuti kokkuvõtet OLAFi juurdluse sellistest tulemustest, mida OLAF pidas komisjoni jaoks olulisteks, et võimaldada viimasel võtta kõik vajalikud meetmed oma huvide kaitsmiseks. Seetõttu on põhjused, millest tulenevalt OLAF keelas juurdepääsu nendele dokumentidele, taotletud dokumentidele eripärased ja vastupidiselt teie arvamusele ei kujuta endast üldist argumentatsiooni.

3. Mis puudutab neljandat taotlust, siis selgitasime me välja 35 OLAFi poolt ajavahemikul 23. september 1999 kuni 25. september 2003 seoses Eurostati puudutatavate juurdlustega komisjoni peasekretärile saadetud teatist. Kõik need

teised sisaldavad juurdluse tulemusi, mille avalikustamine kahjustaks Prantsusmaal ja Luksemburgis käimasolevaid kohtumenetlusi. Seetõttu kuuluvad need kontrollimiste, uurimise või audiitorkontrolli ning samuti kohtumenetlust puudutavate erandite alla.

[...]"

- 23 Eurogramme'i puudutav lõpparuanne on koostatud 2002. aasta juulis.
- 24 25. septembril 2003 koostas OLAF juurdluste lõpparuanded määruse nr 1073/1999 artikli 9 tähenduses asjades Eurocost ja Datashop-Planistat. 10. oktoobril 2003 said hagejad kätte koopia nimetatud aruannetest. Samal kuupäeval said nad lisaks sellele kätte koopia sisekontrolli talituse 7. juuli 2003. aasta vahearuandest, kuid ilma selle lisadeta.
- 25 21. oktoobri 2003. aasta kirjaga esitasid hagejad uue taotluse juurdepääsuks erinevatele dokumentidele, eelkõige sisekontrolli talituse lõpparuandele. 29. oktoobril 2003 esitasid nad täiendava taotluse neile 10. oktoobri 2003. aasta kirjaga edastatud sisekontrolli talituse 7. juuli 2003. aasta aruande lisade osas.
- 26 Kuna need taotlused jäid vastuseta, siis esitasid hagejad kordustaotluse 2. detsembril 2003.

27 Nimetatud kordustaotlus jäeti rahuldamata komisjoni 19. detsembri 2003. aasta otsusega (edaspidi „teine vaidlustatud otsus”). Keeldumist põhjendatakse järgnevalt:

„[...]

Kahjuks pean teile kinnitama, et nimetatud dokumente ei ole võimalik teile edastada. Nende avalikustamine kahjustaks selle juurdluse eesmärki, kuna see segaks juurdluse nõuetekohaseks jätkamiseks vajalike meetmete rakendamist. Seetõttu tuleb vastavalt [...] määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõike 2 kolmandale taandele keelata juurdepääs nendele dokumentidele. Arvestades asjaomase valdkonna tundlikkuse ja dokumentide ülesehitusega, on eespool mainitud määruse artikli 4 lõikes 6 ette nähtud osalise juurdepääsu võimaldamine võimatu. Lisaks ei ole minu käsutuses mingit teavet, mis võimaldaks mul järeldada, et sel konkreetsel juhul on üldine huvi taotletud dokumentides sisalduva teabe avalikustamise vastu tähtsam juurdluse eesmärgi kaitsmise vajadusest.

[...]”

Menetlus

28 Hagejad esitasid kohtuasjas T-391/03 menetluse algatamiseks 18. augusti 2003. aasta otsuse ning esimese vaidlustatud otsuse peale hagiavalduse, mis saabus Esimese Astme Kohtu kantseleisse 27. novembril 2003.

- 29 Samal päeval esitasid nad eraldi dokumendina taotluse kohtuasja lahendamiseks kiirendatud menetluses vastavalt Esimese Astme Kohtu kodukorra artiklile 76a.
- 30 Esimese Astme Kohtu neljas koda, kellele asi omal ajal määrati, lükkas taotluse kohtuasja lahendamiseks kiirendatud menetluses tagasi 17. detsembri 2003. aasta otsusega, millest hagejaid teavitati 22. detsembril 2003.
- 31 Hagejad esitasid kohtuasjas T-70/04 menetluse algatamiseks komisjoni vaikumisi tehtud otsuse peale, millega lükati tagasi hagejate poolt 21. ja 29. oktoobril 2003 esitatud taotlused juurdepääsuks erinevatele dokumentidele, ning samuti teise vaidlustatud otsuse peale hagiavalduse, mis saabus Esimese Astme Kohtu kantseleisse 19. veebruaril 2004.
- 32 Kuna Esimese Astme Kohtu kodade koosseis oli uuest kohtu tööaastast alates muutunud ja ettekandja kohtunik oli määratud kolmandasse kotta, määrati selle tagajärjel käesolev asi kolmandale kojale.
- 33 Esimese Astme Kohtu kolmanda koja esimehe 13. juuli 2005. aasta määrusega liideti kohtuasjad T-391/03 ja T-70/04 suulise menetluse ja kohtuotsuse huvides vastavalt Esimese Astme Kohtu kodukorra artiklile 50.
- 34 Esimese Astme Kohus (kolmas koda) otsustas ettekandja kohtuniku ettekande põhjal avada suulise menetluse ning esitas Esimese Astme Kohtu kodukorra artiklis 64 ettenähtud menetlust korraldavate meetmete raames hagejatele ja komisjonile kirjalikke küsimusi. Pooled vastasid küsimustele tähtaegselt.

- 35 Poolte kohtukõned ja vastused Esimese Astme Kohtu suulistele küsimustele kuulati ära 15. septembri 2005. aasta kohtuistungil.
- 36 26. septembri 2005. aasta määrusega kohustas Esimese Astme Kohus vastavalt Esimese Astme Kohtu kodukorra artikli 65 punktile b, artikli 66 lõikele 1 ja artikli 67 lõike 3 kolmandale lõigule kostjat esitama vaidlusalused dokumendid, nähes seejuures ette, et nimetatud dokumente käesoleva menetluse raames hagejatele ei edastata. Nimetatud nõue täideti.
- 37 Suuline menetlus lõpetati Esimese Astme Kohtu kolmanda koja esimehe 8. novembri 2005. aasta otsusega.

Poolte nõuded

- 38 Kohtuasjas T-391/03 esitatud hagiavalduse raames paluvad hagejad Esimese Astme Kohtul:

— tühistada 18. augusti 2003. aasta otsus ning esimene vaidlustatud otsus;

— mõista kõik kohtukulud välja komisjonilt.

39 Komisjon palub Esimese Astme Kohtul:

- tunnistada hagi esitatud nõuded vastuvõetamatuteks 18. augusti 2003. aasta otsuse tühistamise taotluse osas;
- jätta esimese vaidlustatud otsuse tühistamiseks esitatud nõuded põhjendamatuse tõttu rahuldamata;
- mõista kohtukulud välja hagejatel.

40 Kohtuasjas T-70/04 esitatud hagiavalduse raames paluvad hagejad Esimese Astme Kohtul:

- tühistada komisjoni vaikumisi tehtud otsus, millega lükati tagasi hagejate poolt 21. ja 29. oktoobril 2003 esitatud taotlused juurdepääsuks erinevatele dokumentidele, ning teine vaidlustatud otsus;
- mõista kõik kohtukulud välja komisjonilt.

41 Komisjon palub Esimese Astme Kohtul:

- tunnistada hagi esitatud nõuded vastuvõetamatuteks vaikumisi tehtud tagasilükkava otsuse tühistamise taotluse osas;

- jätta teise vaidlustatud otsuse tühistamiseks esitatud nõuded põhjendamatuks tõttu rahuldamata;
- mõista kohtukulud välja hagejatelt.

Õiguslik käsitlus

Vastuvõetavus

Poolte argumendid

- ⁴² Kohtuasjas T-391/03 esitatud hagi raames leiab komisjon, et 18. augusti 2003. aasta otsuse puhul ei ole tegemist lõpliku otsusega ja selle peale ei saa seega tühistamishagi esitada.
- ⁴³ Mis puudutab kohtuasjas T-70/04 esitatud hagi, siis väidab komisjon, et vaikumisi tehtud otsuse, millega lükati tagasi 21. ja 29. oktoobril 2003 esitatud taotlused, peale esitatud hagi on vastuvõetamatu, kuna tegemist ei ole lõpliku otsusega.
- ⁴⁴ Hagejad leiavad, et avaliku teenistuse kohtueelse menetluse eeskujul võiks leida, et esimese vaidlustatud otsuse põhjendused täiendavad 18. augusti 2003. aasta otsuse põhjendusi ja et viimase puhul on tegemist vaidlustatava aktiga. Sama argument kehtib vaikumisi tehtud otsuse osas, millega lükati tagasi 21. ja 29. oktoobril 2003 esitatud taotlused.

- 45 Kui Esimese Astme Kohus hagejaid selle küsimuse osas kohtuistungil küsitles, jätsid nad selle otsustada Esimese Astme Kohtu äranägemisel.

Esimese Astme Kohtu hinnang

- 46 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt saab tühistamishagi EÜ artikli 230 tähenduses esitada vaid selliste meetmete peale, millel on siduvad õiguslikud tagajärjed, mis mõjutavad hageja huve, tuues kaasa selge muutuse tema õiguslikus seisundis. Mis puudutab toiminguid või otsuseid, mis tehakse mitmeastmelise, eelkõige asutusesisese, menetluse käigus, siis põhimõtteliselt võib tühistamishagi esitada vaid selliste meetmete peale, mis väljendavad institutsiooni lõplikku seisukohta kõnealuses menetluses; seevastu vahemeetmete peale, millega valmistatakse ette lõplikku otsust, ei saa hagi esitada (Euroopa Kohtu 11. novembri 1981. aasta otsus kohtuasjas 60/81: *IBM vs. komisjon*, EKL 1981, lk 2639, punkt 10, ja Esimese Astme Kohtu 22. mai 1996. aasta otsus kohtuasjas T-277/94: *AITEC vs. komisjon*, EKL 1996, lk II-351, punkt 51).
- 47 Otsuse 2001/937 lisa artiklite 3 ja 4 koosmõjus kohaldamisest ja määruse nr 1049/2001 artiklist 8 ilmneb selgelt, et vastus esialgsele taotlusele ei kujuta endast midagi enam kui esimest seisukohavõttu, millega antakse hagejatele võimalus taotleda komisjoni peasekretärit või OLAFi direktorit kõnealuse seisukoha ülevaatamist.
- 48 Seetõttu saab vaid selline komisjoni peasekretäri või OLAFi direktori võetud meede, mille puhul on sisuliselt tegemist otsusega ning millega asendatakse täielikult eelmine väljendatud seisukoht, tuua kaasa õiguslikke tagajärgi, mis mõjutavad hageja huve, ning selle peale saab seega esitada tühistamishagi EÜ artikli 230 alusel (Esimese Astme Kohtu 16. oktoobri 2003. aasta otsus kohtuasjas T-47/01: *Co-Frutta vs. komisjon*, EKL 2003, lk II-4441, punkt 31).

- 49 Seetõttu on vastuvõetamatud kohtuasjas T-391/03 esitatud hagi 18. augusti 2003. aasta otsust puudutavas osas ja kohtuasjas T-70/04 esitatud hagi vaikumisi tehtud otsuse osas, millega lükati tagasi hagejate poolt 21. ja 29. oktoobril 2003 esitatud taotlused.

Põhiküsimus

Poolte argumendid

- 50 Oma hagide toetuseks tõstatavad hagejad üheainsa väite määruse nr 1049/2001 artiklite 2 ja 4 rikkumise, „põhiõiguse tutvuda dokumentidega” rikkumise, ilmse hindamisvea, proportsionaalsuse põhimõtte rikkumise ning vaidlustatud otsuste ekslike ja vastuoluliste põhjenduste kohta.
- 51 Nad väidavad, et OLAF omistas laiendava ulatuse dokumentidele juurdepääsuõigusest tehtavatele eranditele, mille eesmärk on kaitsta kohtumenetlust ning kontrollimiste, uurimise või audiitorkontrolli eesmärki. Hagejad tulevad meelde, et dokumentidele juurdepääsuõigusest tehtavaid erandeid tuleb tõlgendada kitsalt, et mitte takistada üldise põhimõtte kohaldamist, mille kohaselt avalikkusele tuleb anda võimalikult laialdane juurdepääs dokumentidele.
- 52 Hagejad leiavad, et komisjoni tõlgendus viib tulemuseni, mille kohaselt OLAFi tegevusega seotud dokumentide olemusest tulenevalt juurdepääsuõigus nende puhul ei kehti. Kuid selline lähenemisviis ei arvesta asjaoluga, et erandeid, ja eelkõige põhiõigusest tehtavaid erandeid, tuleb tõlgendada kitsalt.

- 53 Selles osas väidavad hagejad, et komisjon hindas valesti, et OLAFi puhul kehtib eri- või isegi erandkord dokumentidele juurdepääsu puudutavate eeskirjade suhtes. Selliseks erandiks ei anna põhjust ei määrus nr 1049/2001 ega OLAFi tegevuse aluseid reguleerivad õigusaktid. Hagejad leiavad, et juurdluste konfidentsiaalsuse nõude ja OLAFi iseseisvuse tagajärjeks ei saa olla see, et kõik taotlused dokumentidele juurdepääsuks lükatakse tagasi.
- 54 Mis puudutab kohtumenetluse kaitsest tulenevat erandit, siis viidates Esimese Astme Kohtu 7. detsembri 1999. aasta otsusele kohtuasjas T-92/98: Interporc vs. komisjon (EKL 1999, lk II-3521, edaspidi „kohtuotsus Interporc II”) leiavad hagejad, et nimetatud erand ei ole käesolevale kohtuasjale kohaldatav. Tegelikult puudutab nimetatud erand vaid menetluses oleva kohtuasja raames koostatud dokumente. Kuid OLAFi teatiste eesmärk oli vaid õigusasutuste või institutsioonide teavitamine kriminaal- või distsiplinaarmenetluse algatamise aluseks olla võivatest asjaoludest. Seega on nimetatud dokumendid koostatud väljaspool käimasolevat kohtumenetlust. Selles osas tuletavad hagejad meelde, et OLAFi puhul on tegemist komisjoni haldustalitusega, kes koostab haldustoimikuid ja -aruandeid. Institutsioonid ja siseriiklikud ametiasutused võtavad juurdluse tulemustest tingitud meetmed, eelkõige distsiplinaar- ja õiguslikud meetmed.
- 55 Hagejad väidavad, et OLAF ei saa lisaks sellele eirata avalikkuse dokumentidele juurdepääsuõigust käsitlevatest õigusaktidest tulenevaid kohustusi leides, et juurdepääsu andmise üle neile dokumentidele tuleb otsustada siseriiklike või distsiplinaarmenetlust reguleerivate õigusnormide alusel.
- 56 Mis puudutab OLAFi poolt Prantsuse ja Luksemburgi ametiasutustele edastatud dokumente, siis leiavad hagejad samuti, et OLAF on teinud kaks korda ilmse kaalutusvea, eirates oma kohustust konsulteerida siseriiklike ametiasutustega saamaks teada, kas viimased on kõnealuste dokumentide avalikustamise vastu. Toetudes kohtuotsusele Interporc II ja Euroopa Kohtu 11. jaanuari 2000. aasta

otsusele liidetud kohtuasjades C-174/98 P ja C-189/98 P: Madalmaad ja van der Wal vs. komisjon (EKL 2000, lk I-1, edaspidi „kohtuotsus van der Wal”), leiavad hagejad, et komisjon oleks pidanud küsitlema siseriiklike õigusasutusi, kelle poole ta oli pöördunud, hindamaks, lisaks sellele, kas selline avalikustamine oli kahjustav, ka seda, kas avalikustamisega rikuti siseriiklikku õigust.

- 57 Mis puudutab OLAFi poolt komisjonile edastatud dokumente, siis leiavad hagejad, et neile dokumentidele juurdepääsu keelamine ei olnud samuti õigustatud. Nad märgivad, et OLAF ei olnud pädev hindama komisjoni huvisid ja nende kaitse taset, vaid ta võis üksnes komisjoni selles osas küsitleda, nagu on märgitud kohtuotsuses van der Wal.
- 58 Mis puudutab kontrollimiste, uurimise või audiitorkontrolli eesmärgi kaitsest tulenevat erandit, siis vaidlustavad hagejad nimetatud erandi kohaldatavuse käesolevas kohtuasjas, põhjendusel, et komisjon ei ole esitanud selles osas ühtegi asjaolu avalikustamisest keeldumise õigustamiseks.
- 59 Hagejad väidavad, et OLAF oleks pidanud viitama konkreetsetele põhjustele, mille alusel erandid on käesolevas asjas kohaldatavad, ning hindama iga taotletud dokumendi puhul, kas selle sisu takistab dokumendi avalikustamist. Hagejad väidavad, et juhul kui dokumendi avalikustamine ei kahjusta juurdlust, ei saa vastavalt kohtupraktikale erandit kohaldada, isegi siis, kui dokument sisaldab juurdlusega seonduvat teavet. OLAF ei ole iga taotletud dokumendi puhul hinnanud, kas selle sisu takistas dokumendi avalikustamist, vaid õigustas juurdepääsu keelamist üldisel moel. Lisaks ei ole kindel, kas enam ongi käimasolevaid juurdlusi.

- 60 Hagejad väidavad, et vastuolus proportsionaalsuse põhimõtte nõuetega ei kontrollinud OLAF seda, kas dokumentide osaline avalikustamine oli võimalik. Hagejad viitavad Euroopa Kohtu 22. jaanuari 2004. aasta otsusele kohtuasjas C-353/01 P: *Mattila vs. nõukogu ja komisjon* (EKL 2004, lk I-1073) ja väidavad, et otsus, millega keelatakse juurdepääs dokumentidele, tuleb tühistada, kui komisjon ei ole hinnanud dokumentidele osalise juurdepääsu andmise võimalust.
- 61 Hagejad väidavad samuti, et 18. augusti 2003. aasta otsuse ja esimese vaidlustatud otsuse põhjendused on vastuolulised. Mis puudutab OLAFi poolt Luksemburgi ja Prantsuse õigusasutustele edastatud dokumente, siis põhjendas OLAF neile juurdepääsu keelamist sellega, et taotletud dokumendid sisaldasid OLAFi juurdluste tulemuste kokkuvõtet. Kuid 3. aprillil 2003, st siseriiklikele ametiasutustele dokumentide edastamisest hilisemal kuupäeval, teavitas OLAF peasekretäri sellest, et juurdused olid veel pooleli. Hagejad rõhutavad selles osas, et OLAF esitas oma juurdluste lõpparuanded alles 25. septembril 2003.
- 62 Lisaks sellele leiavad hagejad, et komisjoni viide Esimese Astme Kohtu 18. detsembri 2003. aasta määrusele kohtuasjas T-215/02: *Gómez-Reino vs. komisjon* (EKL AT 2003, lk I-A-345 ja II-1685) ei ole käesolevas kohtuasjas asjakohane. Hagejad väidavad, et selles määruuses leitud lahenduse tagajärjel ei ole kaitseõiguste austamise põhiõigus tegelikkuses tõhus ja sel puudub kasulik mõju. Hagejate arvates tuleneb sellest määruusest, et OLAFi poolt tema tegevuse raames võetud aktid ei kujuta endast kahjustavaid akte, vaid lihtsalt ettevalmistavaid akte ning kahjustavaks aktiks saab lugeda vaid institutsiooni lõplikku otsust. Sellest tulenevalt jääks kogu OLAFi tegevus kohtuliku kontrolli alt välja.
- 63 Mis puudutab sisekontrolli talituse lõpparuannet ja sisekontrolli 7. juuli 2003. aasta aruande lisasid, siis lisavad hagejad, et teise vaidlustatud otsuse põhjendused on liiga üldised, sest need ei sisalda mingisugust käesolevale kohtuasjale omast teavet ja neis ei seletatud põhjusi, miks taotletud dokumentide avalikustamine ainuüksi hagejatele oleks juurdlust kahjustanud. Põhjendused ei ole piisavad ka seoses osalise

juurdepääsu võimaluse küsimusega. Lisaks sellele ei ole põhjendused usutavad, sest sisekontrolli talituse kolme esimest aruannet levitati laiaulatuslikult. Hagejad rõhutavad, et komisjon võimaldas neile juurdepääsu sisekontrolli talituse kahele esimesele aruandele, ilma et ta oleks põhjendanud, miks juurdepääsu sisekontrolli talituse lõpparuandele ja sisekontrolli talituse 7. juuli 2003. aasta aruande lisadele tuli kohelda erinevalt.

- 64 Hagejad vaidlustavad lisaks ka kontrollimiste, uurimise või audiitorkontrolli eesmärgi kaitsest tuleneva erandi kohaldamise seoses sisekontrolli talituse lõpparuandega, väites, et teise vaidlustatud otsuse vastuvõtmise hetkel oli sisekontrolli talitus audiitorkontrolli lõpetanud. Sel moel võiks komisjon lõpmatult lükata tagasi juurdepääsu taotluse, jättes määratlemata juurdluse jätkamiseks vajalikud meetmed.
- 65 Lõpetuseks leiavad hagejad, et kaitseõigused kujutavad endast määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõikes 2 viidatud ülekaalukat üldist huvi ning väidavad, et hoolimata sellest, et kaitseõigused kaitsevad esmajärjekorras erahuve, on nende puhul siiski tegemist ka õigusriigi ja demokraatia alustaladeks olevate ülimuslike huvidega. Eelkõige peetakse siin silmas võimalust pöörduda kohtusse ja õigust tõhusale kohtulikule kaitsele. Hagejad lisavad, et komisjon ei kaalunud asjassepuutuvaid huve.
- 66 Komisjon märgib, et hagiga palutakse tühistada otsus, millega keelati juurdepääs dokumentidele, millele oli juurdepääsu taotletud ainuüksi avalikkuse dokumentidele juurdepääsuõigust käsitlevate õigusaktide alusel. Seetõttu tuleb hagejate taotlust käsitleda kui üksikõik, millise avalikkuse esindaja esitatud juurdepääsu taotlust.
- 67 Komisjon rõhutab, et kõnealustele dokumentidele juurdepääsu taotluse läbivaatamisel tuleb arvestada OLAFi ülesannete eripäraga, märkides samas, et OLAFi kui sellise puhul ei kehti eri- või erandkord dokumentidele juurdepääsu puudutavate

eeskirjade suhtes. Komisjon leiab, et määruse nr 1073/1999 sätete kogumist tuleneb, et OLAFi ülesandeid ei saa taandada ühele tasemele puhtalt administratiivse talituse ülesannetega, kes koostab kohtuotsuses Interporc II viidatud või teiste peadirektorite poolt komisjoni tavaliste ülesannete raames koostatud haldustoimikutele või -dokumentidele sarnaseid toimikuid ja dokumente. Komisjon väidab, et OLAFi juurdluste tagajärjeks võib olla haldus- või kriminaalmenetlus. Seetõttu on nende juurdluste puhul vajalik kõrge konfidentsiaalsuse tase, nagu see tuleneb määruse nr 1073/1999 artikli 8 lõikest 2 ja artikli 12 lõikest 3, ning nimetatud juurdlused on nende olemusest tulenevalt hõlmatud uurimise kaitsest tuleneva erandiga. Komisjon leiab samuti, et kuna käimasolevatel või isegi lõpetatud juurdlustel võib olla seos algatatud või algatatavate kohtumenetlustega, siis lisandub uurimise kaitsest tulenevale erandile vältimatult ka kohtumenetluse kaitsest tulenev erand.

68 Komisjon tuletab meelde, et käesolevas asjas Luksemburgi ametiasutustele edastatud toimikute alusel on algatatud uurimine ja Prantsuse ametiasutustele edastatud toimikute alusel on asi kohtu menetluses.

69 Komisjon leiab, et kõnealused kaks erandit kehtivad kindlasti mitte ainult OLAFi toimikute osaks olevate või õigusasutustele edastatud dokumentide osas, vaid ka sel teemal OLAFi ja institutsioonide vahelise kirjavahetuse puhul.

70 Komisjon väidab, et konfidentsiaalsuse nõue keelab avalikkuse juurdepääsu kõigile dokumentidele, mis sisaldavad olulist osa mõnest OLAFi juurdlusest ka siis, kui juurdlus on lõpetatud ja seda vähemalt seni, kuni õigusasutused, kelle menetluses asi on, või ametisse nimetav asutus on teinud lõpliku otsuse. Komisjon toetub analoogia alusel Esimese Astme Kohtu 11. detsembri 2001. aasta otsuses kohtuasjas T-191/99: Petrie jt vs. komisjon (EKL 2001, lk II-3677) antud tõlgendusele. Ta leiab, et konfidentsiaalsuse nõue on seda õigustatum, et OLAFi juurdlused võivad viia isikute

vastutusele võtmiseni distsiplinaar- või kriminaalkorras ja et juhul, kui algatatakse kohtu- või distsiplinaarmenetlus, on neil isikutel õigus süütuse presumptsiooni austamisele.

- 71 Komisjon väidab, et käesolevas asjas keelati juurdepääs taotletud dokumentidele eelkõige seetõttu, et need sisaldavad olulist osa OLAFi juurdlustest ja asja menetlevad õigusasutused ega ametisse nimetav asutus ei olnud nende alusel vastu võtnud ühtegi lõplikku otsust. Kui lõplik otsus oleks olnud tehtud, siis oleks komisjoni analüüs võinud olla teistsugune. Sellisel juhul oleks kõnealused dokumente võinud edastada määruse nr 1049/2001 alusel, kõrvaldades sellest mainitud füüsiliste ja juriidiliste isikute nimed.
- 72 Komisjon lisab, et Esimese Astme Kohus leidis eespool viidatud määruses *Gómez-Reino vs. komisjon*, et OLAF ei olnud kohustatud andma sisejuurdlustest väidetavalt puudutatud ühenduse ametnikule enne seda ametnikku kahjustava lõpliku otsuse tegemist ametisse nimetava asutuse poolt juurdepääsu sellise juurdluste esemeks olevatele või OLAFi koostatud dokumentidele. Kui huvitatud ametnikule võib nimetatud juurdepääsu keelata, siis peab komisjoni arvates olema lubatud juurdepääsu keelamine määruse nr 1049/2001 alusel esitatud juurdluste dokumentidele juurdepääsu taotluse korral.
- 73 Komisjon leiab, et otsuste põhjendused ei ole seotud ega vastuolulised ja et hagejad ajavad segi OLAFi sise- ja välisjuurdlust. Vaidlustatud otsuste erinev sõnastus tuleneb asjaolust, et siseriiklikele õigusasutustele edastati välisjuurdluste tulemused, mis on OLAFi sisejuurdlustest eraldiseisvad, 2002. aasta juulis ja 2003. aasta märtsis. Pealegi ei olnud OLAF 18. augustil 2003 sisejuurdlusti veel lõpetanud. Seevastu 1. oktoobril 2003 olid nimetatud juurdlustused lõpetatud, mis seletab esimesest vaidlustatud otsusest erinevat sõnastust.

- 74 Mis puudutab põhjenduste piisavust, siis väidab komisjon, et arvestada tuleb nii 18. augusti 2003. aasta otsuse kui ka esimese vaidlustatud otsuse põhjendustega ning muu hagejate käsutuses olnud teabega. Ta tuletab meelde, et Esimese Astme Kohtu 5. märtsi 1997. aasta otsuse kohaselt kohtuasjas T-105/95: WWF UK vs. komisjon (EKL 1997, lk II-313) ei ole komisjonil alati võimalik esitada dokumendi konfidentsiaalsust õigustavaid põhjusi ilma dokumendi sisu avalikustamata ja seeläbi erandi peamist eesmärki kahjustamata.
- 75 Komisjon leiab, et proportsionaalsuse põhimõtet ei ole samuti rikutud. Tema hinnangul ei olnud juurdluste ja uurimiste ning samuti kohtumenetluse kaitse tagamiseks avalikkusele võimalik anda erinevatele taotletud dokumentidele isegi osalist juurdepääsu ilma, et viidatud erandid kaotaksid oma kasuliku mõju.
- 76 Mis puudutab kohtuasjas T-70/04 esitatud hagi esemeks olevaid dokumente, siis väidab komisjon, et ta kohaldas õigesti määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõike 2 kolmandast taandest tulenevat erandit, kuna isegi juhul, kui sisekontrolli talitus oli audiitorkontrolli lõpetanud, ei olnud komisjon veel lõpetanud selle uurimist ja analüüsimist ja OLAF võis neid aruandeid veel oma juurdluste käigus kasutada.
- 77 Komisjon tuletab meelde, et komisjoni peasekretäri poolt hagejatele 10. oktoobri 2003. aasta vastuse lisana edastatud dokumendid edastati vaid hagejate suhtes algatatud ja koheselt peatatud distsiplinaarmenetlust puudutava üldise teabe andmise eesmärgil ja mitte vastusena määruse nr 1049/2001 alusel esitatud juurdepääsu taotlusele ning et määruse nr 1049/2001 alusel taotletud juurdepääs nimetatud dokumentidele keelati.
- 78 Komisjon rõhutab, et komisjon andis sisekontrolli talitusele 11. juuni 2003. aasta otsusega ülesande kontrollida Eurostati või Eurostati taotlusel mõne teise

peadirektoraadi sõlmitud lepingute ja antud abi seaduslikkust ja korrektsust Euroopa Parlamendi kahe resolutsiooni tagajärjel vastamaks parlamendi esitatud küsimustele, kuid samuti selleks, et otsida võimalikke eeskirjade eiramisi või probleeme ja teha neist järeltusi. Selle raames sisekontrolli talituse koostatud aruannete näol on seega tegemist tundlikku laadi dokumentidega, seda nii nende eseme kui ka sisu poolest. Komisjon vaidlustab väite, et nimetatud dokumente levitati laiaulatuslikult. Vastupidi, nende levitamine oli äärmiselt piiratud. Avalikkusel ei ole kunagi olnud juurdepääsu neile dokumentidele.

79 Komisjon märgib, et hagejate nõuete rahuldamine tähendaks kõigile juurdepääsu andmist dokumentidele.

80 Lõpetuseks leiab komisjon, et arvestades käesoleva kohtuasja eripäraga, ei saa ükski ülekaalukas üldine huvi õigustada OLAFi juurdlustega seonduvate dokumentide avalikkusele avalikustamist. Ta rõhutab, et määruse nr 1049/2001 eesmärk ei ole reguleerida OLAFi juurdlustest puudutatud isikute juurdepääsu toimikutele võimaldamaks neil tagada oma kaitset.

Esimese Astme Kohtu hinnang

— Esialgsed märkused

81 Esiteks tuleb märkida, et käesolevaid kohtuasju tuleb uurida, arvestades määrusega nr 1049/2001. On selge, et vaidlustatud otsused võeti vastu nimetatud määruse alusel.

- 82 Oluline on meelde tuletada, et vastavalt määruse nr 1049/2001 artikli 6 lõikele 1 ei ole juurdepääsu taotleja kohustatud taotlust põhjendada ja seetõttu ei pea ta taotletud dokumentidele juurdepääsuks mingisuguse huvi olemasolu tõendama (vt otsuse 94/90 kohaldamise osas Esimese Astme Kohtu 6. veebruari 1998. aasta otsus kohtuasjas T-124/96: *Interporc vs. komisjon*, EKL 1998, lk II-231, punkt 48, ja kohtuotsus *Interporc II*, punkt 44). Sellest tulenevalt tuleb hagejate taotlust uurida samal moel, nagu iga teise isiku esitatud taotlust.
- 83 Samuti tuleb meenutada, et juurdepääs institutsioonide dokumentidele kujutab endast õiguspõhimõtet ja keelduv otsus on kehtiv vaid siis, kui see on mõne määruse nr 1049/2001 artiklis 4 ette nähtud erandiga põhjendatud.
- 84 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt tuleb neid erandeid tõlgendada ja kohaldada kitsendavalt, et mitte takistada selle määruse üldpõhimõtte kohaldamist (vt kohtuotsus *van der Wal*, punkt 27, ja Esimese Astme Kohtu 7. veebruari 2002. aasta otsus kohtuasjas T-211/00: *Kuijjer vs. nõukogu*, EKL 2002, lk II-485, punkt 55 ja viidatud kohtupraktika).
- 85 Kohtuasjas T-391/03 esitatud hagi raames leiab komisjon, et vaidlusaluseid dokumente ei saa avalikustada kahel põhjusel, st ühelt poolt seetõttu, et tegemist on uurimise, kontrollimiste ja audiitorkontrolliga seonduvate dokumentidega ja teiselt poolt seetõttu, et samal ajal on tegemist kohtumenetluse eesmärgil koostatud dokumentidega. Seetõttu tugineb komisjon esimeses vaidlustatud otsuses määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõike 2 teises ja kolmandas taandes ette nähtud eranditele keelamaks hagejatele juurdepääsu taotletud dokumentidele.
- 86 Kohtuasjas T-70/04 esitatud hagi raames taotleavad hagejad juurdepääsu sisekontrolli talituse lõpparuandele ja sisekontrolli talituse 7. juuli 2003. aasta vahearuande lisadele. Komisjon esitab selles osas üksnes määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõike 2 kolmandas taandes ette nähtud uurimise, kontrollimiste ja audiitorkontrolli eesmärgi kaitsest tuleneva erandi.

87 Määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõike 2 teises ja kolmandas taandes sätestatud erandite kohaldamist komisjoni poolt tuleb uurida arvestades punktis 84 viidatud kohtupraktikaga.

— Kohtumenetluse kaitses tulenev erand

88 Esimese Astme Kohus on tõlgendanud mõistet „kohtumenetlus” otsuse 94/90 kohaldamise raames nii, et üldise huvi kaitse takistab ainuüksi teatud kindla kohtumenetluse eesmärgil koostatud dokumentide sisu avalikustamist (kohtuotsus Interporc II, punkt 40).

89 Kuna mõistet „kohtumenetlus” on avalikkuse institutsioonide dokumentidele juurdepääsuõigusega seondult juba tõlgendatud, tuleb asuda seisukohale, et see määratlus on asjakohane ka määruse nr 1049/2001 rakendamisel.

90 Samuti on Esimese Astme Kohus juba leidnud, et mõistest „ainuüksi teatud kindla kohtumenetluse eesmärgil koostatud dokumendid” tuleb aru saada nii, et sellega peetakse silmas kostja vastust ja muid esitatud dokumente, käimasoleva kohtuasja menetlemisega seotud sisedokumente ja kohtuasja käsitlevat kirjavahetust asjaomase peadirektoraadi ja õigustalituse või advokaadibüroo vahel. Erandi kohaldamisala sellise piiramise eesmärk on ühelt poolt komisjonisisesest töö kaitse ja teiselt poolt konfidentsiaalsuse ja advokaatide ametisaladuse põhimõtte kaitse tagamine (kohtuotsus Interporc II, punkt 41).

91 Seevastu on Esimese Astme Kohus leidnud, et toimimisyhendis sisalduv üldise huvi (kohtumenetlused) kaitses tulenev erand ei võimalda komisjonil eirata puhtalt

haldusalase toimiku raames koostatud dokumentide edastamise kohustust. Seda põhimõtet tuleb järgida isegi siis, kui nende dokumentide esitamine ühenduste kohtu menetluses olevas kohtuasjas kahjustaks komisjoni. Asjaolu, et haldusmenetluse tulemusena tehtud otsuse peale esitati tühistamishagi, ei oma selles osas tähtsust (kohtuotsus Interporc II, punkt 42).

92 Selle kohtupraktikaga arvestades tuleb uurida, kas OLAFi poolt Luksemburgi ja Prantsuse ametiasutustele ning komisjonile edastatud dokumendid kujutavad endast ainuüksi teatud kindla kohtumenetluse eesmärgil koostatud dokumente.

93 Määruse nr 1073/1999 esimesest põhjendusest ilmneb, et OLAFi juurdluste eesmärk on ühenduste finantshuvide kaitse ning pettuste ja muu ühenduste finantshuve kahjustava ebaseadusliku tegevuse vastane võitlus. Selle määruse viienda põhjenduse kohaselt kuuluvad OLAFi ülesannete hulka peale finantshuvide kaitse kõik meetmed, mis on seotud ühenduse huvide kaitsega eeskirjade eiramise eest, mille tagajärg võib olla haldus- või kriminaalmenetlus. Seega viib OLAF nende eesmärkide saavutamise nimel läbi sise- ja välisjuurdlust, mille tulemused esitatakse vastavalt määruse nr 1073/1999 artiklile 9 juurdluse aruandes, ja edastab vastavalt määruse nr 1073/1999 artiklile 10 teavet siseriiklikele ametiasutustele ja institutsioonidele.

94 Vastavalt määruse nr 1073/1999 artikli 9 lõikele 2 tunnustatakse OLAFi aruandeid riigi inspektorite koostatud haldusaruannetega samal viisil ja samadel tingimustel ning neid on lubatud kasutada tõenditena selle liikmesriigi haldus- ja kohtumenetluses, kus nende kasutamine on vajalik.

- 95 Meetmete eest, mida pädevad siseriiklikud ametiasutused või institutsioonid võtavad OLAFi poolt edastatud aruannete ja teabe alusel, vastutavad sellegipoolest ainuüksi ja täielikult nimetatud asutused (Euroopa Kohtu presidendi 19. aprilli 2005. aasta määrus kohtuasjas C-521/04 P(R): Tillack vs. komisjon, EKL 2005, lk I-3103, punkt 32).
- 96 Seega on võimalik, et OLAFi poolt määruse nr 1073/1999 artikli 10 lõigete 1 ja 2 alusel siseriiklikele ametiasutustele või sama määruse artikli 10 lõike 3 alusel institutsioonidele edastatud teave ei vii kohtumenetluse algatamiseni siseriiklikus kohtus või distsiplinaar- ega haldusmenetluse algatamiseni ühenduse tasandil.
- 97 Väita sellises olukorras, et OLAFi poolt edastatud erinevad dokumendid koostati ainuüksi teatud kindla kohtumenetluse eesmärgil, ei vasta selle erandi kohtupraktikast tulenevale tõlgendusele ja on vastuolus erandite kitsa tõlgendamise ja kohaldamise kohustusega (vt eespool punkt 84).
- 98 Lisaks on, siseriiklike menetluseeskirjade järgimine tagatud piisavalt tagatud juhul, kui institutsioon teeb kindlaks, et dokumentide avalikustamine ei riku siseriiklikku õigust. Seega oleks OLAF pidanud kahtluse korral konsulteerima siseriikliku kohtuga ja oleks tohtinud juurdepääsu keelata vaid juhul, kui siseriiklik kohus oleks olnud nimetatud dokumentide avalikustamise vastu (kohtuotsus van der Wal, punkt 28).
- 99 Kuid toimikust ilmneb selgelt, et sellist konsulteerimist ei toimunud, mida komisjon muuseas möönis kohtuistungil, vastates Esimese Astme Kohtu küsimusele.

100 Tegelikult sisaldab esimene vaidlustatud otsus selles osas vaid järgmist:

„Kuna Prantsusmaal ja Luksemburgis on käimas kohtulik uurimine, siis on toimikuga tutvumine reguleeritud neis kahes riigis kehtivate menetlusnormidega. Te võite pöörduda Prantsuse ja/või Luksemburgi pädevate ametiasutuste poole taotlemaks neilt juurdepääsuõigust neile edastatud toimikule. Sellekohase otsuse tegemine kuulub nende pädevusse ja OLAF ei esita nende otsusele vastuväiteid.”

101 Selline lähenemisviis ei ole kooskõlas Euroopa Kohtu otsusega van der Wal (punkt 29). Euroopa Kohtu arvates hoiab menetlus, mille raames institutsioon konsulteerib kahtluse korral siseriikliku kohtuga ära selle, et hageja peaks kõigepealt pöörduma pädeva siseriikliku kohtu poole ja seejärel komisjoni poole juhul, kui nimetatud kohus leiab, et taotletud dokumentide avalikustamine ei ole siseriikliku õigusega vastuolus, kuid leiab samas, et ühenduse õigusnormide kohaldamine võib viia teistsuguse lahenduseni. Selline menetlus vastab seega ka hea halduse nõuetele.

102 Seetõttu tuleb teha otsus, et esimene vaidlustatud otsus on ebaseaduslik selles osas, milles on leitud, et kohtuasjas T-391/03 esitatud hagi raames taotletud dokumentidele laieneb kohtumenetluse kaitsest tulenev erand määruse nr 1049/2001 tähenduses.

103 Kuna OLAF on nimetatud dokumentidele juurdepääsu keelamiseks viidanud ka teisele erandile, siis tuleb sellegipoolest uurida, kas juurdepääsu võis keelata määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõike 2 kolmanda taande alusel.

— Kontrollimiste, uurimise või audiitorikontrolli eesmärgi kaitses tulenev erand

- 104 Alustuseks tuleb sedastada, et pooled ei ole vaidlustanud asjaolu, et kõik dokumendid, millele juurdepääsu taotleti, on nimetatud tegevustega tegelikult seotud.
- 105 Kuid asjaolu, et mingi dokument on seotud kontrollimise või uurimisega, ei ole iseenesest piisav õigustamiseks viidatud erandi kohaldamist. Kohtupraktika kohaselt tuleb iga erandit juurdepääsuõigusest komisjoni dokumentidele tõlgendada ja kohaldada kitsalt (Esimese Astme Kohtu 13. septembri 2000. aasta otsus kohtuasjas T-20/99: Denkavit Nederland vs. komisjon, EKL 2000, lk II-3011, punkt 45).
- 106 Selles osas tuleb meelde tuletada, et mis puudutab kohtuasjas T-391/03 esitatud hagi mainitud dokumente, siis oli OLAF 1. oktoobril 2003, mil võeti vastu esimene vaidlustatud otsus, juurdluse juba lõpetanud. Asjas Eurogramme läbiviidud juurdluse lõpparuanne oli koostatud 2002. aasta juulis. Lisaks sellele koostas OLAF 25. septembril 2003 juurdluse lõpparuanded määruse nr 1073/1999 artikli 9 tähenduses asjades Eurocost ja Datashop-Planistat. 10. oktoobri 2003. aasta kirjaga said hagejad, kui nendes aruannetes süüdistatavad isikud, neist koopia.
- 107 Lisaks sellele, mis puudutab kohtuasja T-70/04, siis lõppes sisekontrolli talituse juurdlus 22. oktoobril 2003. aastal lõpparuande koostamisega.
- 108 Seega tuleb käesolevas asjas kontrollida, kas kontrollimiste, uurimise või audiitorikontrolliga seotud dokumentidele laienes määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõike 2 kolmandas taandes sätestatud erand, kui konkreetsed kontrollimised, uurimised või

audiitorkontrollid olid lõpetatud ning nende alusel olid koostatud lõpparuanded, kuid nende aruannete alusel võetavate meetmete kohta ei olnud veel otsust tehtud.

- 109 Esimese Astme Kohtu arvates tuleb määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõike 2 kolmandat taanet tõlgendada nii, et see säte, mille eesmärk on kaitsta kontrollimiste, uurimise või audiitorkontrolli eesmärki, on kohaldatav vaid siis, kui kõnealuste dokumentide avalikustamine võib kahjustada kontrollimiste, uurimise või audiitorkontrolli läbiviimist.
- 110 Kahtlemata tuleneb kohtupraktikast, et erinevatele uurimiste või kontrollimiste käigus koostatud aktidele võib kontrollimiste, uurimise või audiitorkontrolli kaitsest tulenevat erandit kohaldada seni, kuni uurimine või kontrollimine kestab ja seda isegi siis, kui konkreetne juurdlus või kontroll, mille alusel koostatud aruandele juurdepääsu taotletakse, on lõpetatud (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsus *Denkavit Nederland vs. komisjon*, punkt 48).
- 111 Sellegipoolest tähendaks möönmine, et kontrollimiste, uurimise või audiitorkontrolliga seotud erinevatele dokumentidele laieneb määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõike 2 kolmandas taandes sätestatud erand seni, kuni ei ole tehtud otsust nende menetluste alusel võetavate meetmete kohta, seda, et juurdepääs nimetatud dokumentidele sõltuks juhuslikust, tulevasest ja võib-olla ajaliselt kaugest sündmusest, mis sõltub erinevate ametiasutuste kiirusest ja hoolsusest.
- 112 Selline lahendus oleks vastuolus eesmärgiga, mis seisneb avalikkusele juurdepääsu tagamises finantshuvide haldamisel toime pandud eeskirjade eiramistega seonduvatele dokumentidele, et anda kodanikele võimalus kontrollida tõhusamalt avaliku võimu teostamise seaduslikkust (vt selle kohta Esimese Astme Kohtu 12. oktoobri 2000. aasta otsus kohtuasjas T-123/99: *JT's Corporation vs. komisjon*, EKL 2000, lk II-3269, punkt 50).

- 113 Seega tuleb kontrollida, kas vaidlustatud otsuste vastuvõtmise hetkel olid kontrollimine ja uurimine, mida taotletud dokumentide avalikustamine oleks võinud kahjustada, alles pooleli ja kas kontrollimist ja uurimist viidi läbi mõistliku aja jooksul.
- 114 Selles osas tuleb meenutada, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt tuleb vaidlustatud üksikakti õiguspärasust hinnata lähtuvalt akti vastuvõtmise ajal olemas olnud faktilistest ja õiguslikest asjaoludest (Euroopa Kohtu 7. veebruari 1979. aasta otsus liidetud kohtuasjades 15/76 ja 16/76: Prantsusmaa vs. komisjon, EKL 1979, lk 321, punkt 7, ja Euroopa Kohtu 17. mai 2001. aasta otsus kohtuasjas C-449/98 P: IECC vs. komisjon, EKL 2001, lk I-3875, punkt 87).
- 115 Lisaks sellele peab vastavalt väljakujunenud kohtupraktikale dokumentidele juurdepääsu taotluse menetlemiseks vajalik hindamine olema ka konkreetne. Ühest küljest ei piisa erandi kohaldamise õigustamiseks ainuüksi asjaolust, et dokument puudutab erandiga kaitstud huvi (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsus Denkvit Nederland vs. komisjon, punkt 45). Teisest küljest peab kaitstud huvi kahjustamise oht olema mõistlikult ettenähtav ja mitte ainult oletuslik. Järelikult tuleb hindamine, mille institutsioon peab erandi kohaldamiseks läbi viima, viia läbi konkreetselt ja see peab nähtuma otsuse põhjendustest (Esimese Astme Kohtu 6. aprilli 2000. aasta otsus kohtuasjas T-188/98: Kuijer vs. nõukogu, EKL 2000, lk II-1959, punkt 38, ja Esimese Astme Kohtu 13. aprilli 2005. aasta otsus kohtuasjas T-2/03: Verein für Konsumenteninformation vs. komisjon, EKL 2005, lk II-1121, edaspidi „kohtuotsus VKI”, punktid 69 ja 72).
- 116 Lisaks tuleb see konkreetne hindamine läbi viia iga taotluses nimetatud dokumendi suhtes. Määrusest nr 1049/2001 tuleneb, et kõik selle määruse artikli 4 lõigetes 1–3 sätestatud erandid on määratletud „dokumendile” kohaldatavatena (otsus VKI, punkt 70).

- 117 Iga dokumendi konkreetne ja individuaalne hindamine on vajalik ka siis, kui on ilmselge, et juurdepääsu taotlus puudutab erandiga hõlmatud dokumente, sest ainult sellise hindamise tulemusena on institutsioonil võimalik hinnata taotlejale osalise juurdepääsuõiguse andmise võimalust vastavalt määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõikele 6. Esimese Astme Kohus on toimumisjuhendi kohaldamise raames varemgi pidanud ebapiisavaks dokumentide sellist hindamist, mis on läbi viidud pigem dokumendikategooriate kui nendes dokumentides sisalduva konkreetse teabe põhjal, kuna hindamine, mida institutsioon on kohustatud läbi viima, peab võimaldama tal konkreetset hinnata, kas osutatud erand on tõepoolest kohaldatav kogu nendes dokumentides sisalduvale teabele (eespool viidatud kohtuotsus *JT's Corporation vs. komisjon*, punkt 46, ja kohtuotsus VKI, punkt 73).
- 118 Seega on institutsioon kohustatud hindama esiteks seda, kas taotletud dokument kuulub mõne määruse nr 1049/2001 artiklis 4 ette nähtud erandi kohaldamisalasse ja jaatava vastuse korral teiseks seda, kas kõnealuse erandiga seonduv kaitse vajadus on tegelik ja kolmandaks seda, kas see on kohaldatav dokumendile tervikuna.
- 119 Esimese Astme Kohus peab seega kontrollima, kas vaidlustatud otsused võeti vastu kooskõlas eespool toodud eeskirjadega.
- 120 Mis puudutab Prantsuse ja Luksemburgi ametiasutustele edastatud dokumente, siis tuleb meenutada, et OLAFi juurdlus oli lõpetatud ja vaidlust ei ole selles, et esimese vaidlustatud otsuse vastuvõtmise hetkel ei olnud Luksemburgi ega Prantsuse ametiasutused teinud otsust OLAFi poolt määruse nr 1073/1999 artikli 10 kohaselt edastatud teabe alusel võetavate meetmete kohta.

- 121 Siseriiklikele ametiasutustele edastatud teabe eesmärk oli anda neile teavet, mis OLAFi arvates viitas erinevatele eeskirjade eiramistele ja mida vastavalt määruse nr 1073/1999 artikli 9 lõikele 2 võis kasutada kohtus tõenditena.
- 122 Isegi osalise juurdepääsu andmine neile dokumentidele võis kahjustada selle teabe tõhusat kasutamist siseriiklike ametiasutuste poolt, kuna kahtlustatavates eeskirjade eiramistes osalenud isikud oleksid saanud takistada erinevate menetluste või juurdluste läbiviimist, mille need ametiasutused võisid algatada. Edastatud dokumendid sisaldasid nimelt ettevõtete auditi aruandeid, Eurostati ametnike ärakuulamise kokkuvõtteid, kulude kontrolli aruandeid ning kontrolliaruandeid, mille avalikustamine võis asjaomaseid isikuid teavitada siseriiklike ametiasutuse poolt võetavatest meetmetest.
- 123 Lisaks sellele ei olnud esimese vaidlustatud otsuse vastuvõtmise hetkel ehk 1. oktoobril 2003 veel möödunud mõistlik tähtaeg OLAFi poolt edastatud teabe alusel võetavate meetmete kohta otsuse tegemiseks, sest teabe edastamine Luksemburgi ametiasutustele toimus alles 4. juulil 2002 ja Prantsuse ametiasutustele 19. märtsil 2003.
- 124 Sellest tuleneb, et komisjon ei ole teinud ei õiguslikke ega kaalutusvigu leides, et esimese vaidlustatud otsuse vastuvõtmise hetkel tuli juurdepääs Prantsuse ja Luksemburgi ametiasutustele edastatud dokumentidele keelata põhjusel, et nende dokumentide avalikustamine oleks kahjustanud kontrollimiste, uurimise ja audii-torkontrolli eesmärki.
- 125 Samad järeldused kehtivad sisekontrolli talituse lõpparuande suhtes. Teise vaidlustatud otsuse vastuvõtmise hetkel, s.o 19. detsembril 2003, ei olnud

Eurostatiga seonduvat juurdlust veel lõpetatud ja komisjon ei olnud veel teinud otsust sisekontrolli talituse lõpparuande alusel võetavate meetmete kohta. Seega oleks nimetatud aruande avalikustamine, isegi anonüümses versioonis, võinud anda asjaomastele isikutele võimaluse mõjutada järgnevate juurdluste, kontrollimiste ja auditite tulemusi.

- 126 Mis puudutab 19. mai 2003. aasta pressiteates mainitud OLAFi poolt komisjonile saadetud teatist, siis tuvastas Esimese Astme Kohus, et ka see sisaldab niivõrd täpset teavet Eurostati puudutavate erinevate juurdluste läbiviimise kohta, et selle avalikustamisest keeldumine põhjusel, et see oleks kahjustanud kontrollimiste, uurimise või audiitorkontrolli eesmärki eespool viidatutega samadel põhjustel, oli esimese vaidlustatud otsuse vastuvõtmise hetkel õigustatud.
- 127 Mis puudutab teisi OLAFi poolt komisjonile edastatud teatise, siis esimese vaidlustatud otsuse kohaselt „[sisaldavad] kõik need teatised [...] juurdluse tulemusi, mille avalikustamine kahjustaks Prantsusmaal ja Luksemburgis algatatud kohtumenetlusi”.
- 128 Neist ebaselgetest ja üldistest põhjendustest ilmneb, et OLAF tegi *in abstracto* otsuse riski kohta, mida asjaomaste dokumentide avalikustamine endast kujutas meetmetele, mille võtmist komisjon pidas vajalikuks oma huvide kaitseks, või Prantsusmaal ja Luksemburgis käimasolevatele kohtumenetlustele, ilma et ta oleks piisavalt tõendanud, et nende dokumentide avalikustamine oleks kahjustanud konkreetselt kontrollimiste, uurimise või audiitorkontrolli eesmärki ja seda, kas osutatud erand on tõepoolest kohaldatav kogu nimetatud dokumentides sisalduvale teabele.
- 129 Seetõttu tuleb märkida, et käesolevas asjas ei ole tõendatud, et OLAFi poolt komisjonile edastatud 19. mai 2003. aasta pressiteatise mainimata teatise avalikustamise korral oleks uurimist või kontrollimist konkreetselt kahjustatud.

- 130 Lisaks ei ole OLAF esimeses vaidlustatud otsuses märkinud, kas tema poolt kirjeldatud riskid hõlmasid tõepoolest kogu nimetatud dokumentides sisalduvat teavet. Esimesest vaidlustatud otsusest ilmneb, et OLAFi hinnangud toetusid pigem taotletud dokumentide olemusele, kui kõnealustes dokumentides tegelikult sisalduvale teabele. Siinkohal on tegemist õigusliku veaga, millest tulenevalt tuleb vaidlustatud otsus tühistada (Euroopa Kohtu 6. septembri 2001. aasta otsus kohtuasjas C-353/99 P: nõukogu vs. Hautala, EKL 2001, lk I-9565, punkt 31).
- 131 Seetõttu pole piisavalt tõendatud, et kontrollimiste ja uurimise eesmärgi kaitsest tulenev erand — eeldades, et see on käesolevas kohtuasjas kohaldatav — oli kohaldatav kõigile 19. mai 2003. aasta pressiteates mainimata OLAFi poolt komisjonile saadetud teatistele.
- 132 Esimese Astme Kohus tuvastas, et vähemalt osad neist dokumentidest ei näi kuuluvat määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõike 2 kolmandas taandes sätestatud erandi kohaldamisalasse.
- 133 Kuid Esimese Astme Kohtu ülesanne ei ole seada ennast komisjoni asemele ja teha kindlaks dokumendid, millele oleks pidanud andma täieliku või osalise juurdepääsu, kuna institutsioon on käesoleva kohtuotsuse rakendamisel kohustatud arvestama selles osas kohtuotsuses sisalduvate põhjendustega.
- 134 Samad järeldused kehtivad sisekontrolli talituse 7. juuli 2003. aasta aruande lisade suhtes, millele komisjon keelas juurdepääsu ainsal põhjendusel, et ta ei olnud veel lõpetanud uurimist ja analüüsimist selle alusel võetavate meetmete üle otsustamiseks ja OLAF võis neid aruandeid veel oma juurdluste käigus kasutada.

— Ülekaaluka üldise huvi olemasolu

- 135 Lisaks tuleb uurida Prantsuse ja Luksemburgi ametiasutustele edastatud dokumentide, 19. mai 2003. aasta pressiteates mainitud OLAFi poolt komisjonile saadetud teatise ja sisekontrolli talituse lõpparuande avalikustamist õigustava ülekaaluka üldise huvi olemasolu.
- 136 Selles osas tuleb meenutada, et määruse nr 1049/2001 artikli 2 lõike 1 alusel on institutsioonide dokumentidele juurdepääsu õigus „[k]õigil liidu kodanikel ning kõigil füüsilistel ja juriidilistel isikutel, kelle elukoht või registrijärgne asukoht on mõnes liikmesriigis”. Sellest tulenevalt on määruse eesmärk tagada igaühe juurdepääs dokumentidele ja mitte ainult taotleja juurdepääs teda puudutavatele dokumentidele.
- 137 Seetõttu ei võeta taotleja võimalikku erilist huvi teda isiklikult puudutavale dokumendile juurdepääsuks arvesse.
- 138 Üldine huvi, millele hagejad viitavad, seisneb kaitseõigustes. On selge, et kaitseõiguste olemasolu kujutab endast üldist huvi. Sellegipoolest tuleneb asjaolust, et nimetatud õigused ilmnevad käesolevas kohtuasjas hagejate subjektiivse huvina end kaitsta, et huvi, millele hagejad toetuvad, ei ole üldine, vaid erahuvi.
- 139 Seetõttu ei ole komisjon teinud õiguslikku viga, leides, et kaitseõiguste näol, millele hagejad viitavad kui ülekaalukale huvile, ei ole tegemist ülekaaluka üldise huviga, mis õigustaks taotletud dokumentide avalikustamist.

- 140 Kõigest eelnevast tuleneb, et esimene vaidlustatud otsus tuleb tühistada selles osas, milles keelatakse juurdepääs kõigile 19. mai 2003. aasta pressiteates mainimata OLAFi poolt komisjonile saadetud teatistele; samuti tuleb tühistada teine vaidlustatud otsus selles osas, milles keelatakse juurdepääs sisekontrolli talituse 7. juuli 2003. aasta aruande lisadele.

Kohtukulud

- 141 Kodukorra artikli 87 lõike 3 alusel võib Esimese Astme Kohus otsustada kulude jaotuse või jätta kummagi poole kohtukulud tema enda kanda, kui osa nõudeid rahuldatakse ühe poole, osa teise poole kasuks. Käesolevas asjas tuleb otsustada, et komisjon kannab ühe kolmandiku hagejate kohtukuludest. Ülejäänud osas kannavad pooled oma kohtukulud ise.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ESIMESE ASTME KOHUS (kolmas koda)

otsustab:

- 1. Jätta 18. augusti 2003. aasta otsuse ning vaikumisi tehtud otsuse, millega lükati tagasi hagejate 21. ja 29. oktoobril 2003 esitatud taotlused, tühistamise nõuded vastuvõetamatusesse tõttu rahuldamata.**

2. Tühistada Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF) 1. oktoobri 2003. aasta otsus selles osas, milles keelatakse juurdepääs kõigile 19. mai 2003. aasta pressiteates mainimata OLAFi poolt komisjonile saadetud teatistele; samuti tühistada komisjoni 19. detsembri 2003. aasta otsus selles osas, milles keelatakse juurdepääs sisekontrolli talituse 7. juuli 2003. aasta aruande lisadele.

3. Ülejäänud osas jätta hagid põhjendamatusse tõttu rahuldamata.

4. Mõista üks kolmandik hagejate kohtukuludest välja komisjonilt. Ülejäänud osas kannavad pooled oma kohtukulud ise.

Jaeger

Tiili

Czúcz

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 6. juulil 2006 Luxembourgis.

Kohtusekretär

Koja esimees

E. Coulon

M. Jaeger